

ÅRSRAPPORT 2020

Sidas hantering av misstankar om korruption och oegentligheter i biståndet

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	3
SAMMANFATTNING	4
KORRUPTION OCH COVID-19	5
Omställning av biståndet under pandemin	5
Pandemins effekter på Sidas korruptionshantering	5
SIDAS HANTERING AV MISSTANKAR OM KORRUPTION, OEGENTLIGHETER OCH ANDRA MISSFÖRHÅLLANDEN	6
Utbildningar och särskilda satsningar	6
2020 ÅRS ÄRENDEHANTERING	7
Vilken typ av misstankar finns i ärendena?	8
Hur Sida får kännedom om misstankar	9
Hur Sidas samarbetsorganisationer får kännedom om misstankar	10
Geografisk fördelning	11
Bekräftade misstankar	12
Påföljder	12
SLUTORD	13

Omslagsbild: En by i demokratiska republiken Kongo där människor livnär sig på gruvbrytning av konfliktmineraler under slavliknande förhållanden.
Foto: Anneli Edsmyr/PMU

Publicerad av: Sida, 2021

Copyright: Sida

Layout: Nordic Morning

Art.no.: SIDA62408en

urn:nbn:se:sida-62408en

Publikationen kan laddas ner från www.sida.se/publikationer

Du som har funktionsnedsättning kan beställa denna publikation i alternativt format från info@sida.se.

FÖRORD

Korruption drabbar alltid de fattigaste och mest sårbara människorna hårdast. Det är ett av de största hindren för att ta sig ur fattigdom och förtryck. Särskilt hårt slår korruptionen mot flickor och kvinnor, ofta inom områden som utbildning och hälsa, utsatta områden under den rådande pandemin.

På biståndsmyndigheten Sida ser vi det som en av våra viktigaste uppgifter att ta krafttag mot ett av de allra största utvecklingshindren vi har idag. Den här årliga rapporten som vi publicerat sedan 2009 är ett led i det arbetet.

Sidas antikorrupsionsarbete har alltid haft ett starkt fokus på att skydda biståndsmedel – skattebetalarnas pengar ska inte hamna i fel fickor utan ska nå de som behöver dem. Vi har rutiner och system för att hantera korruption i biståndsprojekt och vi agerar alltid när korruption misstänks. Arbetet mot korruption är inte ett separat spår eller en särskild satsning. Det genomsyrar allt vi gör och är en integrerad del av alla projekt vi stöder. Detta innebär bland annat:

- Att vi gör en noggrann analys för att förstå var korruptionsriskerna finns. Dels för att skydda svenskt bistånd, men också för att våra pengar inte ska riskera att skapa grogrund för korruption.
- Att i alla projekt bygga in transparens, ansvarsutkrävande, icke-diskriminering och deltagande. Det gör det förebyggande antikorrupsionsarbetet bättre och ökar förutsättningarna för att biståndet verkligen gör nytta och når de som behöver det.
- Att vi ger stöd till att utveckla effektiva och opartiska institutioner som en Riksrevision eller Pressombudsman, eller nya system med e-medborgarskap och tillgång till myndighetsinformation på nätet.
- Att vi ökar samarbetet med andra biståndsgivare och aktörer för att nå resultat i arbetet mot korruption.

Pandemiåret 2020 har inneburit en särskild utmaning. När det blivit svårare eller omöjligt att resa har det också blivit svårare att följa upp en del av de biståndsprojekt vi stöder.

Trots detta ser vi en stor ökning av antal ärenden och anmälda misstankar – vilket paradoxalt nog är mycket glädjande. Det betyder att vi, och de biståndsorganisationer vi samarbetar med, blir allt bättre på att hitta och anmäla misstankar om oegentligheter.

Det finns starka krafter och intressen som lever av korruptionen idag och som kommer att kämpa för att behålla sina privilegier. Ofta på bekostnad av sitt eget lands befolkning och de fattigaste och mest sårbara människorna på jorden. Om vi ska lyckas utrota fattigdomen måste vi utrota korruptionen. Kommer vi inte tillrätta med den får vi aldrig en rättvis, jämlik och jämställd värld.

Carin Jämtin
Generaldirektör, Sida

**”Om vi ska lyckas utrota
fattigdomen måste vi utrota
korruptionen.”**

ANTAL ÄRENDEN

Under 2020 registrerades

326

ärenden om misstänkt
korruption, oegentligheter
eller andra missförhållanden,
i 156 biståndsprojekt

**”Att antalet ärenden ökar
är ett tydligt tecken på
ökad medvetenhet hos
Sida, ambassader och
biståndsorganisationer om
vikten av att anmäla alla
misstankar om oegentligheter.”**

SAMMANFATTNING

Biståndet drabbades av plötsliga och oförutsedda förändringar under 2020 i och med covid-19-pandemin. Det påverkade inte bara själva biståndsprojekten utan också risker kopplade till genomförandet av projekten. För att begränsa riskerna genomförde Sveriges biståndsmyndighet Sida framför allt tre åtgärder:

- Stöd riktades till befintliga samarbetspartners med en etablerad relation till Sida.
- Särskilt fokus på att bedöma biståndsprojektens behov av pengar, med de ändrade förutsättningar pandemin gett.
- Utbetalningar delades upp i mindre betalningar.

Det är för tidigt att dra några direkta slutsatser om korruption och andra missförhållanden kopplat till pandemin. Vad gäller utredningar av misstankar har begränsningar av resor och att fysiskt vara på plats försvårat vissa utredningar.

2020 registrerades 326 ärenden om misstänkt korruption, oegentligheter eller andra missförhållanden, i 156 biståndsprojekt. Det här kan jämföras med 2019 då Sidas utredningsgrupp hade 261 ärenden. Missbruk av medel och förskingring är vanligast förekommande. Ärenden som rör intressekonflikter och trakasserier, inklusive sexuella trakasserier, har också ökat under 2020. Att antalet ärenden ökar är ett tydligt tecken på ökad medvetenhet hos Sida, ambassader och biståndsorganisationer om vikten av att anmäla alla misstankar om oegentligheter.

75 procent av alla misstankar rapporterades till Sida av våra samarbetspartners, det vill säga de organisationer Sida har avtal med och som genomför själva biståndsarbetet. Orsaken till att de flesta misstankar kommer den vägen är att partners är närmare den verksamhet där korruption oftast uppstår, och att det är ett avtalskrav att omedelbart rapportera misstankar om korruption till Sida. Det fanns registrerade misstankar i 8 procent av Sidas aktiva biståndsprojekt under 2020. Det anses vara en relativt låg siffra, med tanke på hur omfattande korruptionen är i många av de länder där Sida arbetar.

Tips från visselblåsare och ordinarie uppföljning är de vanligaste sätten för Sidas samarbetsorganisationer att upptäcka korruption, oegentligheter eller andra missförhållanden. De flesta ärenden rör civilsamhällesorganisationer, vilket är väntat då de är den största andelen organisationer Sida samarbetar med. Också ärenden som rapporteras av multilaterala organisationer (exempelvis FN, Världsbanken) rör oftast civilsamhällesorganisationer.

Under 2020 avslutade Utredningsgruppen 184 ärenden, av dessa fanns bekräftade misstankar i 127 ärenden. Den vanligaste påföljden är återkrav av medel, och under 2020 ställdes totalt 54 återkrav på ett sammanlagt belopp om 67 miljoner kronor på Sidas avtalsparter.

KORRUPTION OCH COVID-19

Omställning av biståndet under pandemin

Precis som många andra givare tvingades Sverige till plötsliga och oförutsedda förändringar av biståndet under 2020. Nya biståndsprojekt beslutades och genomfördes på ibland mycket kortare tid än normalt – för att möta akuta behov som uppstod på grund av pandemin. I många andra fall fick pågående biståndsprojekt justeras för att möta behoven. Förutsättningarna för att genomföra själva biståndsprojekten blev också i många fall svårare, inte minst genom reserestriktioner som infördes med kort varsel och som ännu inte lättats.

Rent praktiskt innebär det förändringar i budgetar och risker för många av Sidas biståndsprojekt. Detta samtidigt som våra samarbetsorganisationers möjlighet att följa upp resultat av projekten och göra finansiell uppföljning begränsades. Exempel på det är att nedstängningar av länder gjort att utvärderingar och revisioner ofta inte kunnat göras på plats och antingen fått genomföras digitalt eller skjutas upp.

För att hantera den nya situationen gjordes ett antal justeringar i Sidas insatshanteringssystem, alltså det system som används för att planera och följa upp biståndsprojekt. Förändringen gjorde att handläggare och controllers kunde genomföra uppdateringar i projekt och bereda korta riktade insatser snabbt. Riskerna begränsades genom att nya riktade stöd i huvudsak gick till befintliga samarbetspartners. Dessutom blev det ett särskilt fokus på att noga undersöka om pandemin gjort att behovet av medel förändrats – innan utbetalningar genomfördes. Ibland delades också betalningar upp i fler utbetalningar för att ytterligare minska riskerna.

Pandemins effekter på Sidas korruptionshantering

Även om Sida under 2020 såg det hittills största antalet anmälningar om korruption, oegentligheter och missförhållanden kan man inte dra några direkta slutsatser som kopplar det till pandemin. Det är allmänt känt att korruptionsrisker ofta ökar under kriser. Samtidigt har pandemin också gjort det svårare att följa upp biståndsprojekten, vilket kan ha gjort det svårare att upptäcka eventuella oegentligheter.

Vilka de långsiktiga effekterna av pandemin blir återstår att se. Utredningsgruppen kommer fortsätta att samla på sig kunskap om hur Sida bäst arbetar i den nya situationen genom att bland annat samarbeta med andra biståndsgivares utredningsfunktioner.

När det gäller utredning av misstankar har pandemin däremot haft en tydlig effekt. På grund av reserestriktioner eller nedstängningar har vissa utredningar utförts digitalt på distans eller skjutits upp. Många korruptionsutredningar och forensiska revisioner stärks av fysisk närvaro, då man på plats kan se till att alla åtgärder genomförs och alla ledtrådar följs upp. Förseningar och utredningar på distans försvårar och begränsar bevisinsamling och kontakterna med dem som har information om vad som ägt rum, vilket påverkar kvaliteten på utredningen.

”Pandemin innebär förändringar i budgetar och risker för många av Sidas biståndsprojekt.”

”Pandemin har gjort det svårare att följa upp biståndsprojekten, vilket kan ha gjort det svårare att upptäcka eventuella oegentligheter.”

SIDAS HANTERING AV MISSTANKAR OM KORRUPTION, OEGENTLIGHETER OCH ANDRA MISSFÖRHÅLLANDEN

”Det är oftast biståndsorganisationerna själva, som får stöd av Sida, som rapporterar om misstankar och oegentligheter.”

”Bekräftade misstankar kan innebära återbetalningskrav, avtalsförändringar eller avslutande av samarbetet.”

Många tips med misstankar om korruption och oegentligheter kommer från visselblåsare, men oftast är det de biståndsorganisationer, som får stöd av Sida, som rapporterar om misstankar och oegentligheter. Misstankarna kan till exempel handla om brister i rapportering och transparens, att biståndspengar används till annat än till det projektet ska arbeta med, eller trakasserier och nepotism hos organisationen.

I många fall rör misstankarna partners i tredje led, det vill säga att Sidas avtalspartner har rapporterat en misstanke om korruption eller missförhållanden hos deras samarbetspartner. Det kan exempelvis vara en internationell biståndsorganisation som rapporterar att den organisation som genomför projektet i ett visst land har brister i hur de upphandlar varor och tjänster.

Under utredningen skapas och testas en hypotes om vad som hänt. Man samlar in data och bedömer om underlagen för redovisning och rapportering, revisioner, utvärderingar och liknande är trovärdiga och korrekta. Där det bedöms nödvändigt och är genomförbart gör man fältbesök och intervjuer.

Slutligen fattas beslut om påföljder. Om oegentligheter bekräftats kan det innebära återbetalningskrav, avtalsförändringar eller avslutande av samarbetet. Vid misstanke om brott är grundregeln att anmäla till rättsväsendet i det land där brottet skett.

I det sista steget av processen dokumenteras lärdomar från det avslutade fallet så att de kan bidra till Sidas effektiviseringsarbete och utveckling av metoder.

Utbildningar och särskilda satsningar

En viktig del av Sidas antikorrupsionsarbete är att utbilda personal på Sida, på ambassaderna och hos våra samarbetspartners. De delar av antikorrupsion som tas upp i Utredningsgruppens utbildningar är:

- Hur misstankar om korruption identifieras.
- Hur rapportering om misstänkt korruption ska göras.
- Hur misstankar utreds.
- Vilka påföljder som bör vidtas vid bekräftad korruption och andra oegentligheter eller missförhållanden.

Möjligheten till fysiska utbildningar var begränsad under 2020. Utredningsgruppen höll i stället utbildningarna online vid ett tjugotal tillfällen vilket ligger på samma nivå som antalet utbildningar 2019.

2020 ÅRS ÄRENDEHANTERING

Jämfört med 2019 ökade antalet ärenden med misstankar om korruption, oegentligheter eller andra missförhållanden relativt kraftigt under 2020. 326 ärenden registrerades 2020 jämfört med 261 år 2019.

Utredningsgruppen bedömer att ökningen över tid huvudsakligen beror på en ökad medvetenhet om vikten av att agera och rapportera vid misstankar om olika typer av oegentligheter. Sida har också förtydligat avtalsskrivningar och lyft vikten av att bekämpa korruption, i möten och samtal med både partners och med andra givare, exempelvis andra länders biståndsmyndigheter.

Nytt för 2020 jämfört med tidigare år är att Sidas ärendehanteringssystem nu kan registrera flera olika typer av misstankar i samma ärende och anmälan. Exempelvis kan ett ärende ha misstankar om både förskingring och trakasserier. Det innebär att antalet misstankar om korruption, oegentligheter eller andra missförhållanden är större än antalet ärenden. Totalt är antalet misstankar 451 stycken i 326 ärenden.

Alla misstankar om korruption, oegentligheter och andra missförhållanden följs upp. Huvudansvaret för detta har den enhet på Sida eller den ambassad som skrivit avtal med organisationen, men görs i dialog och samarbete med Sidas utredningsfunktion.

Antalet ärenden har ökat med 24 procent sedan föregående år. Samtidigt har Sidas biståndsanslag ökat till drygt 27 miljarder kronor under 2020 jämfört med 26 miljarder 2019. Om vi tittar på antalet ärenden per miljard så ser vi även där en tydlig ökning jämfört med de två senaste åren, men vi ser också att antalet ärenden per miljard ligger på ungefär samma nivå som 2016 och 2017.

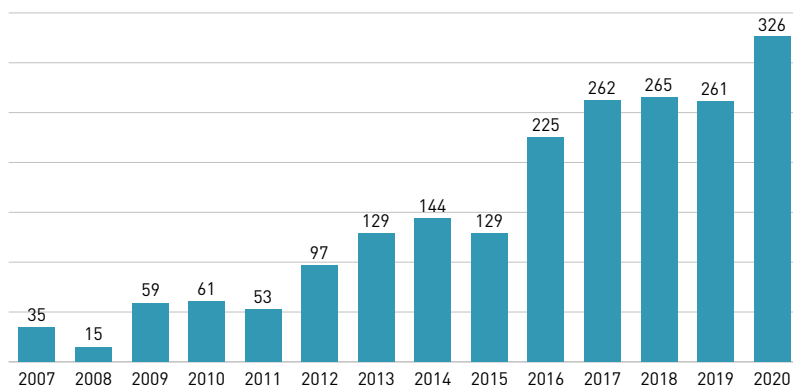
ANTAL ÄRENDEN

Under 2020 har Sida mottagit

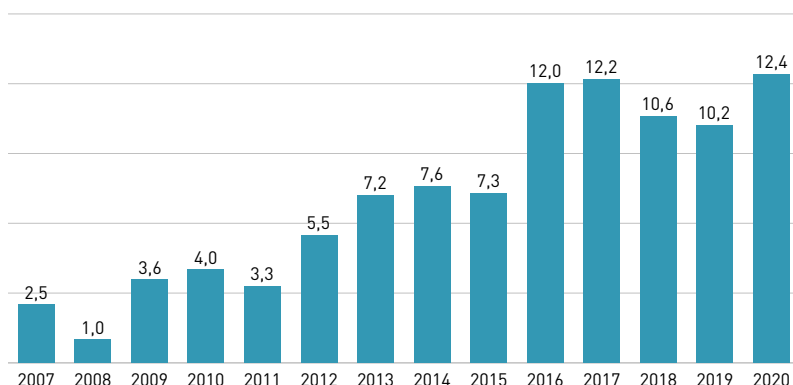
451

misstankar om korruption
eller oegentligheter
i 326 ärenden

ANTAL REGISTRERADE ÄRENDEN

ANTAL ÄRENDEN PER UTBETALAD MILJARD

REGISTRERADE ÄRENDEN

Misstankar om oegentligheter i

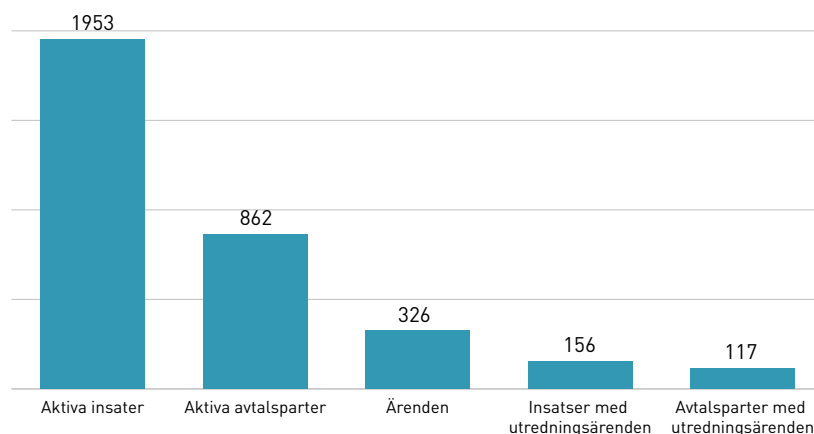
8%

av Sidas biståndsprojekt

”Den vanligaste misstanken är missbruk av medel och/eller förskingring.”

Diagrammet nedan visar förhållandet mellan alla Sidas biståndsprojekt och antalet ärenden. Några projekt har flera registrerade ärenden. I 8 procent av Sidas biståndsprojekt har det funnits misstankar som lett till att ett ärende har registrerats hos Utredningsgruppen, och det finns pågående ärenden hos 13,6 procent av de organisationer Sida stöder.

ÄRENDEN I RELATION TILL SIDAS PORTFÖLJ FÖR 2020

Vilken typ av misstankar finns i ärendena?

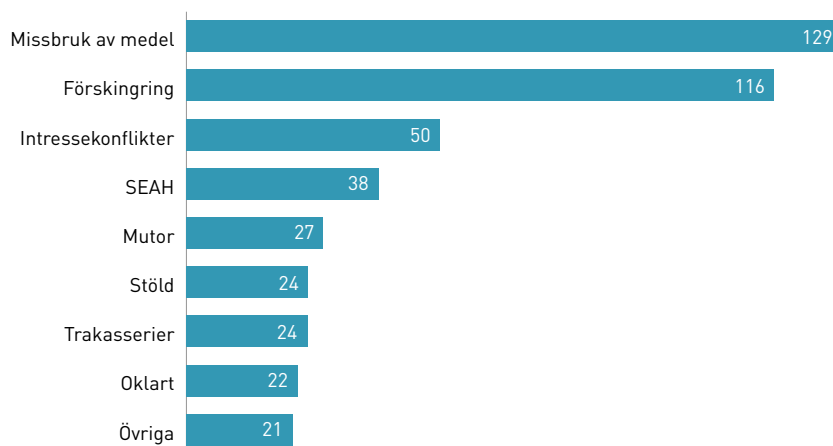
Precis som tidigare år är den vanligaste misstanken missbruk av medel (att pengar använts till annat än man kommit överens om) och/eller förskingring (att tillskansa sig pengar, exempelvis genom falska fakturor).

Totalt anmäldes 129 misstankar om missbruk av medel 2020, och nästan lika många misstankar om förskingring. Det innebär att det i 40 procent av alla ärenden finns misstankar om missbruk av medel och i nästan lika många ärenden finns det misstankar om förskingring.

Utredningsgruppen ser också en ökning av antalet ärenden som rör intressekonflikter och trakasserier. Ökningen är en direkt effekt av att ärenden ofta innehåller flera olika misstankar. Nu synliggörs de här kategorierna i statistiken, från att tidigare varit underredovisade då endast en misstanke per ärende kunde registreras i systemet.

Under 2020 syns också en fortsatt ökning av antalet misstankar om sexuella trakasserier, övergrepp och utnyttjande, så kallade SEAH-misstankar (Sexual Exploitation and Abuse and Sexual Harassment). Den 50-procentiga ökningen jämfört med 2019 är ett tecken på att det finns en ökad medvetenhet och vilja hos biståndsorganisationer att anmäla den här typen av misstankar till Sida. Sida ser allvarligt på alla former av trakasserier och utnyttjande, och följer utvecklingen noga. Troligen har ett ökat fokus på frågorna under de senaste åren, striktare och tydligare riktlinjer, samt ökad kunskap och kompetens hos Sidas samarbetsorganisationer också bidragit till att fler misstankar anmäls.

INKOMMEN MISSTANKE

”Att det registrerats misstankar i 8 procent av biståndsprojekten bedömer Sida är en relativt låg siffra.”

2020 rapporterades
misstankarna i

75 %

av ärendena in av de biståndsorganisationer Sida ger stöd till

Ärenden som kategoriserats som oklart kan bero på att misstankarna vid anmälningstillfället inte kunnat bestämmas, utan utreds och kategoriseras om. Övriga ärenden kan exempelvis vara ärenden där samarbetsorganisationer satts upp på sanktionslistor, forskningsfusk, eller förfalskade meritförteckningar i rekryteringar och liknande. Sida registrerar och hanterar alla typer av misstankar oavsett storlek eller omfattning. Ett registrerat ärende kan alltså innebära allt från avancerad förskingring av stora belopp – till enklare ärenden, som stöld av en dunk bensin eller dubbelfakturerade bussbiljetter.

Hur Sida får kännedom om misstankar

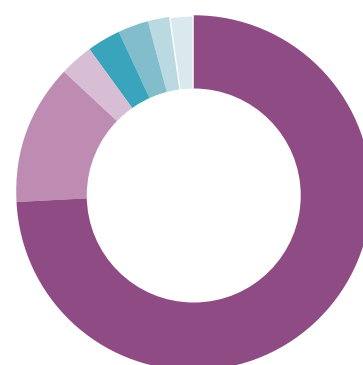
År 2020 rapporterades misstankarna i 75 procent av ärendena in av de biståndsorganisationer Sida samarbetar med och ger stöd till. Att det är en så stor andel är rimligt. Det är en central princip för Sida att mottagare och samarbetspartners som är närmast biståndsverksamheten tar, och känner, ett ägarskap för utvecklingssamarbetet. Det inkluderar kapacitet och förmåga att arbeta med korruptionsfrågor i sin helhet, det vill säga både förebyggande och genom utredningsarbete. Det är också ett villkor i alla Sidas avtal med organisationerna att anmäla oegentligheter. I avtalet står att de skyndsamt ska informera om det finns misstankar inom organisationen eller i verksamhet som finansieras av Sida.

Att det registrerats misstankar (ännu inte bekräftade) i 8 procent av Sidas biståndsprojekt under 2020 bedömer Utredningsgruppen är en relativt låg siffra. Sida arbetar i länder där korruptionen är hög och där stat, myndigheter och kontrollsystemen ofta är svaga. Under senare år arbetar Sida också allt mer i konflikt- och postkonfliktländer där korruptionen är särskilt utbredd.

Utredningsgruppen får ibland information från flera olika rapporteringskanaler under en utredning, då registreras den typ som kom in först.

För Sida är det av yttersta vikt att individer vågar och kan rapportera in misstankar om korruption eller missförhållanden, och arbetar för att trygga säkerheten för visseblåsare. En central kanal är investigation@sida.se dit både externa och interna anmälare förmedlar misstankar.

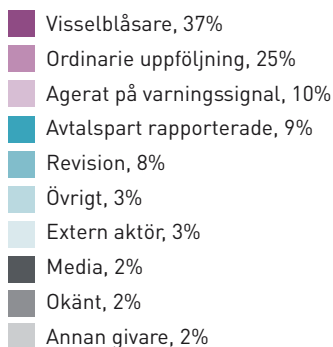
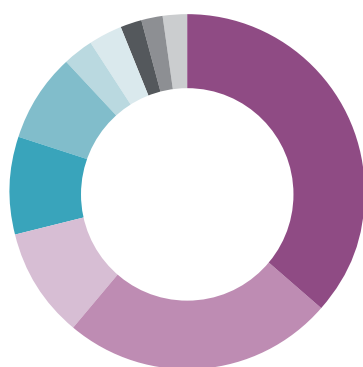
HUR SIDA FÅR KÄNNEDOM OM ÄRENDEN

- Avtalspart rapporterade, 75%
- Visselblåsare, 13%
- Agerat på varningssignal, 3%
- Media, 3%
- Revision, 3%
- Annan givare, 2%
- Ordinarie uppföljning, 2%

”Visselblåsare och ordinarie uppföljning är de vanligaste sätten att upptäcka korruption och missförhållanden.”

HUR PARTNERS FÅR KÄNNEDOM OM ÄRENDEN

Hur Sidas samarbetsorganisationer får kännedom om misstankar

Utredningsgruppen för också statistik över hur de organisationer Sida stöder får kännedom om misstankar om korruption och oegentligheter som leder till registrerade ärenden.

Precis som tidigare år är visselblåsare och den ordinarie uppföljningen de klart vanligaste sätten för organisationerna att få in misstankar om korruption eller andra missförhållanden.

Hur misstankar inkommer ser dock olika ut hos olika typer av organisationer. Stora internationella civilsamhällesorganisationer (till exempel Röda Korset) och multilaterala organisationer (exempelvis FN-organ) fattar oftare misstankar genom egen ordinarie uppföljning och genom att agera på varningssignaler, medan mindre civilsamhällesorganisationer (NGO:s) främst får information om misstankar genom visselblåsare. Detta beror på att de förra har bättre system för att upptäcka missförhållanden eftersom de i regel har mer resurser och fler anställda med specialiserade funktioner än mindre ideella civilsamhällesaktörer.

De flesta ärenden hos Utredningsgruppen kommer in från civilsamhällesorganisationer. Att skillnaden är så stor jämfört med multilaterala organisationer beror framför allt på rapporteringskravet. Civilsamhällesorganisationerna måste omedelbart rapportera samtliga misstankar till Sida. De stora internationella civilsamhällesorganisationerna har också resurser, kapacitet och gedigna kontrollsystem som ger en hög rapporteringsgrad. De multilaterala organen har särskilda utrednings- och antikorrptionsfunktioner samt internrevisorer som arbetar med att förebygga och upptäcka korruption.

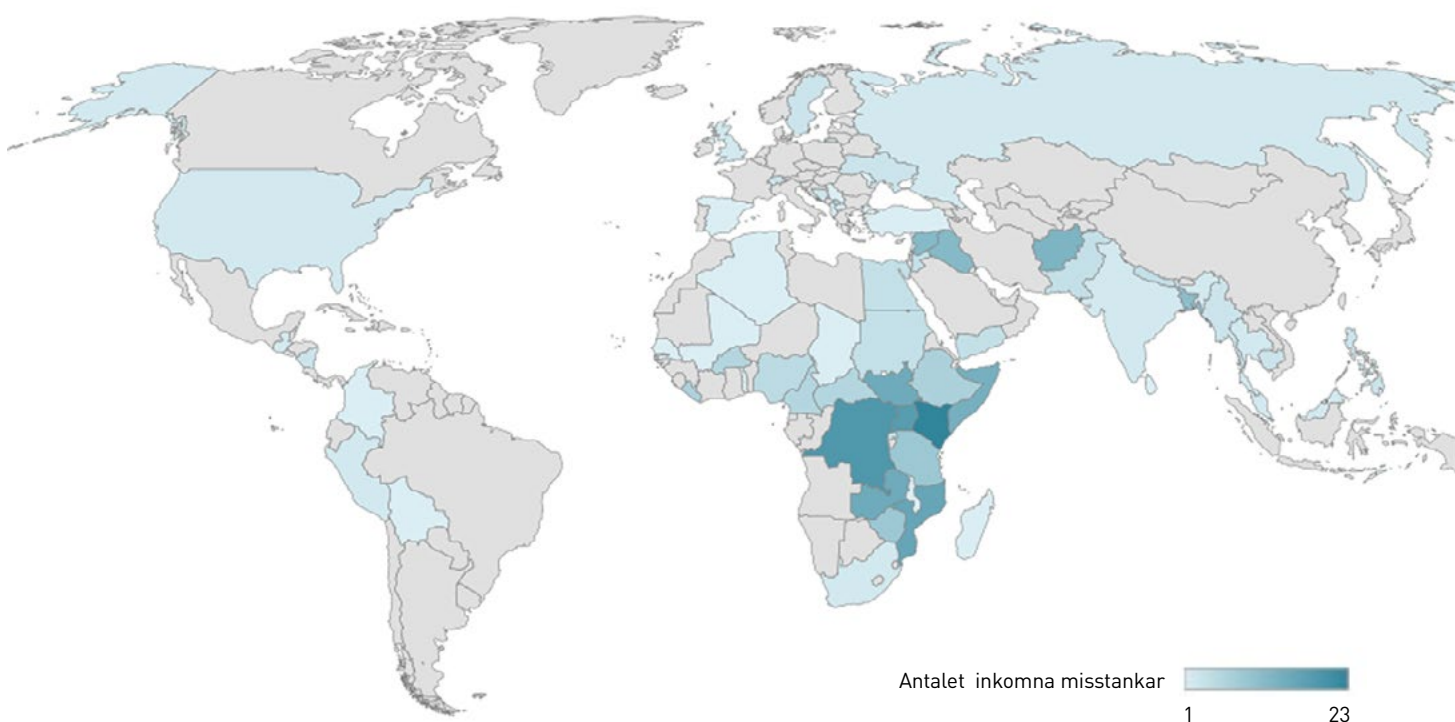
Däremot har de inte samma rapporteringskrav till Sida, regler som förhandlats fram mellan medlemsstaterna för att göra till exempel FN:s arbete mer effektivt.

Geografisk fördelning

Kartan visar ärenden baserat på var misstanken uppstått någonstans. Att länder som Sverige, USA och Storbritannien är markerade betyder att misstanken har uppstått vid ett kontor tillhörande en samarbetspartner i något av dessa länder. Mörkare färg på kartan motsvarar fler antal ärenden.

Precis som tidigare år står länder i Afrika för en stor majoritet av ärenden 2020. Det gäller inte minst Kenya, Demokratiska Republiken Kongo, Somalia, Uganda och Moçambique. I andra delar av världen ser 2020 ut som tidigare år, med flest ärenden i konflikt- och postkonfliktländer som Afghanistan, Irak, Syrien och Jemen. Humanitära kriser och konflikter är en gynnsam miljö för korruption eftersom det är svårt att följa upp stödet och att kapaciteten för att motverka korruption är svag eller obefintlig. Relativt få ärenden inkommer från Latinamerika. Under 2020 var det fyra ärenden totalt.

”Precis som tidigare år står länder i Afrika för en stor majoritet av ärenden 2020.”

ANTAL ÄRENDEN

Bekräftade misstankar i

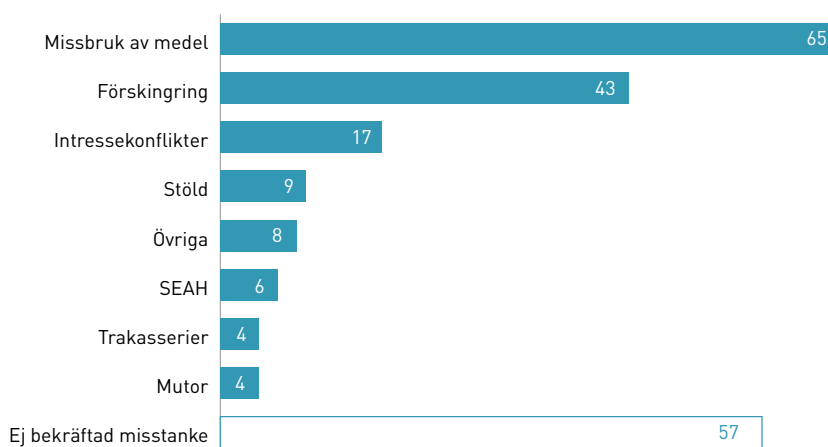
127

avslutade ärenden 2020

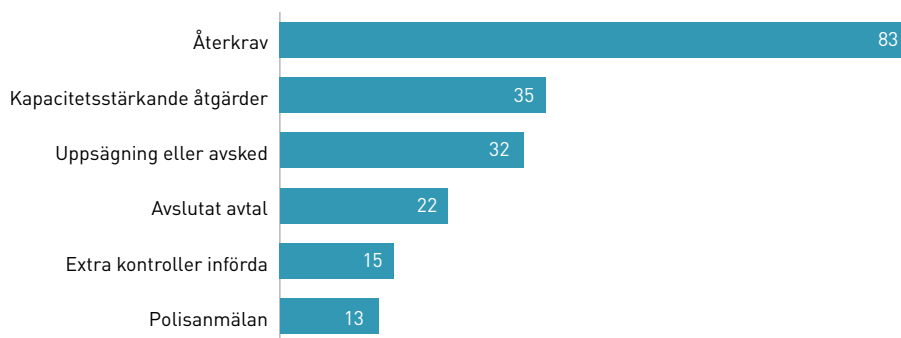
Bekräftade misstankar

I de 184 ärenden som avslutades under 2020 kunde sammanlagt 156 misstankar bekräftas. 57 misstankar kunde inte bekräftas och dessa återfanns i lika många ärenden. Det innebär att de 156 misstankar som kunde bekräftas återfanns i 127 ärenden.

Typ av bekräftade misstankar följer i stora drag fördelningen över inkomna misstankar. Missbruk av medel är vanligast och förekommer i 65 av de 127 ärenden som avslutats med någon bekräftad misstanke, följt av förskingring och intressekonflikter.

BEKRÄFTAD MISSTANKE**Påföljder**

Vilken påföljd en bekräftad misstanke får beror på allvaret i avtalsbrottet och om det rör sig om uppsåt eller oaktsamhet. Det finns också skillnader beroende på hur biståndsprojektet och avtalet med organisationen ser ut. Påföljder kan ges både mot den organisation Sida har avtal med och organisationer i efterföljande led. Om brottet skett hos till exempel en organisation i tredje led kan det leda till att avtalet med denna sägs upp av den organisation Sida har sitt avtal med. Ett annat exempel är att ett avtal sägs upp med en tredje part samtidigt som kapacitetshöjande åtgärder avkrävs Sidas avtalspart, men samarbetet fortsätter. Sida kanske också väljer att förstärka uppföljningen genom extra kontroller. Det är alltså vanligt att ärenden med bekräftade misstankar leder till flera olika påföljder.

PÅFÖLJDER

”Det är vanligt att ärenden med bekräftade misstankar leder till flera olika påföljder.”

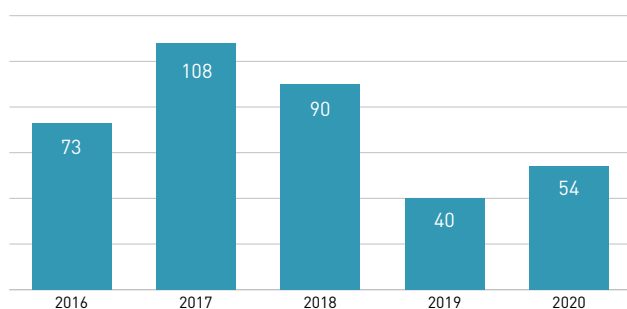
Den vanligaste påföljden är återkrav, det vill säga att Sida kräver tillbaka pengar, vilket sker i nästan 90 procent av de ärenden där förskingring eller missbruk av medel bekräftats.

Liksom 2019 slutar mindre än var tionde bekräftad misstanke med polisanmälan. Orsakerna till det kan variera. Ett avtalsbrott i ett biståndsprojekt behöver inte utgöra något brottsligt – i andra fall kanske det inte finns tillräcklig bevisning för att styrka brottsmisstankar. Grundregeln i Sidas avtal är att rättsliga åtgärder ska vidtas i det land där brottet skett. I vissa fall kan det finnas skäl att inte göra så – till exempel om ett land saknar en etablerad rättsstat eller att det finns en uppenbar risk för repressalier gentemot visselblåsare. Varje fall måste bedömas utifrån sina specifika förutsättningar och i dialog med Sidas utredningsfunktion.

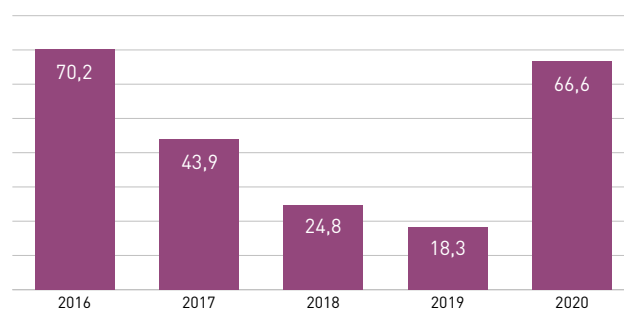
Om pengar stulits, förskingrats, eller använts för något annat än det som avtalats, oavsett anledning, ska pengarna betalas tillbaka. Under 2020 ställdes totalt 54 återkrav på ett sammanlagt belopp om 67 miljoner på Sidas samarbetsorganisationer – vilket är nästan fyra gånger mer än 2019. Det är dock mycket stor spridning på beloppen – de största återbetalningarna var på 20 respektive 7 miljoner, och de minsta något hundratal kronor. Att beloppet var så stort förra året beror på flera stora återbetalningar.

ANTAL ÅTERKRAV

VOLYM ÅTERKRAV (MSEK)

SLUTORD

Genom det ökade förvaltningsanslaget 2020 har Sida kunnat förstärka anti-korruptionsarbetet. På Utredningsgruppen har ytterligare en tjänst tillsatts, och den består nu av fyra korruptionsutredare. Antalet controllers på myndigheten har utökats och vi ökar också bemanningen på plats i de länder vi arbetar. Till det kommer ständiga förbättringar av de system där biståndsprojekten bereds, beslutas och följs upp.

Antalet anmälda misstankar och ärenden har ökat kraftigt under 2020. Varför det är så går inte att ge något entydigt svar på, men Utredningsgruppen ser en ökad medvetenhet hos biståndsorganisationerna hur viktigt det är att anmäla alla misstankar till Sida. Detta är också något Sida har en aktiv dialog om med våra samarbetspartners. Också på myndigheten ser vi att handläggare tar allt större ansvar för att följa upp misstankar och oegentligheter. Det här gäller både i själva handläggningsprocessen och i dialogen med biståndsorganisationerna.

Sida arbetar på uppdrag av Sveriges riksdag och regering för att minska fattigdomen i världen. Det kräver samarbete och uthållighet. Genom utvecklingssamarbete stödjer Sverige länder i Afrika, Asien, Europa och Latinamerika. Varje land ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.

